

Till
Livsmedelsverket
registrator@slv.se
Dnr 2017/02847

2017-11-02

Remissvar: Reviderade råd Bra måltider i äldreomsorgen Dnr 2017/02847

Sveriges Tandläkarförbund har fått möjlighet att besvara remissen Reviderade råd Bra måltider i äldreomsorgen.

Bakgrund och förutsättningar för äldres måltider

Vi delar inställningen att mat och måltider är fundamentala delar av vård och omsorg kring äldre särskilt i en tid då andelen äldre i Sverige ökar och alltfler lever till riktigt hög ålder. Att stärka det friska och förebygga ohälsa är centralt för att stödja ett hälsosamt åldrande. Det är också positivt ur ett samhälls-ekonomiskt perspektiv. Många äldre är beroende av hjälp kring måltiderna men trots stöd är alltför många äldre undernärda. Undernäring ökar bland annat risken för fallolyckor, ohälsa och minskar möjligheten att klara sig själv och samhället behöver ta mat och måltider för äldre på stort allvar. Sveriges Tandläkarförbund vill särskilt framhålla att många äldre är undernärda inte endast beror på att de behöver hjälp med att äta, utan det handlar även om att smakupplevelsen försämras med stigande ålder och individens tandstatus. Både lukt och smak avtar med åldrandet och många äldre äter sämre för att maten inte smakar något längre. Sinnena stimuleras inte tillräckligt för att motivera de gamla att äta. Om smak, konsistens och färg inte är tilltalande upphör således matlusten. Har den åldrande patienten dessutom en protes som delvis täcker slemhinnorna, eller dålig tandstatus, minskar smakupplevelsen ytterligare. Våra äldre behöver god, vällagad och smakrik mat som serveras på ett tilltalande sätt för att stimuleras till att äta tillräckligt och därmed undvika att bli undernärda.

Matvanor kostråd och omsorgsbehov

Mat är både livsnödvändigt och en viktig del i människors liv. Våra matvanor speglar vår identitet, kultur, våra erfarenheter och historia. Därför behöver måltiderna i äldreomsorgen utformas utifrån de äldres individuella behov och önskemål. Tandläkarförbundet har i sitt arbete för äldres munhälsa pekat på nutritionen som en viktig faktor för ett bra åldrande. Att ta fram kostråd i syfte att underlätta i omsorgsverksamheten är därför något Förbundet ser positivt på.

Sveriges Tandläkarförbund vill dock påpeka att det är viktigt att kostråden vävs in i en helhetsbild där individens hela omsorgsbehov beaktas. En hög mål-tidsfrekvens med flera sockerexponeringstillfällen ökar risken för

Sveriges Tandläkarförbund

karies. Samtidigt som en hög måltidsfrekvens många gånger nödvändig för den äldre patienten.

Konsekvensanalys tandvården för den äldre patienten

Äldre patienter är ofta muntorra dels av försämrade salivförsörjning genom åldrandet dels har man ofta mediciner som var för sig eller i kombination kan orsaka muntorrhet. En snabb kariesprocess kan skada individens tuggförmåga på ett sådant sätt så man blir oförmögen att tillgodogöra sig en fullgod kost. Då har vi tvärtemot det önskade goda nutritionsläget kommit in i en situation som ökar risken för undernäring.

Det är därför angeläget att kostråden i den praktiska hanteringen i omsorgs-verksamheten stöds av en god munhygien med fokus på att förebygga kariessjukdom. Måltiderna är som konstateras i inledningen av remissen en av grundstenarna i äldreomsorgens verksamhet – en självklar del av omsorgen och ofta även en del av den medicinska vården. En förutsättning för att kunna ta emot denna omsorg och vård är att ha tillräcklig tuggförmåga. Sveriges Tandläkarförbund saknar munhälsan och tandvårdens professioner i faktarutorna om kompetensutveckling och tvärprofessionellt samarbete.

Avslutande synpunkter

Tandläkarförbundet vill framhålla vikten av att regelsystemet och råden tillförs information om munhälsans betydelse för den äldre att upprätthålla god livskvalitet och i sammanhanget även peka på sambandet mellan den orala hälsan för äldre och att bibehålla den kognitiva förmågan.

Med vänlig hälsning
Sveriges Tandläkarförbund

Hans Göransson
ordförande